

Mihaela Simina este licențiată în istorie, specializarea relații internaționale. Este coautoare, alături de Adrian Cioroianu, a volumelor *Maria a României. Regina care a iubit viața și patria* (2015), și *Mihai I al României. Un rege cu onoare, loialitate și credință* (2016), ambele apărute la editura Curtea Veche Publishing, parte din colecția *Regii și Reginele noastre*; editor al albumului *Regina Maria. Flori de portocal*, Libris Editorial, Brașov, 2018; autor al volumului *Accent pe istorie I*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2018; autor al volumului bilingv româno-francez pentru copii *Henri Mathias Berthelot. Prietenul României*, Libris Editorial, Brașov, 2019, autor al volumului „Set. Acțiune! România construită”, editura Creator (grup Libris), Brașov, 2020.

În perioada august 2016 - mai 2017 a realizat rubrica *Accent pe istorie*® la postul *Radio France Internationale România* (<http://www.rfi.ro/tag/accent-pe-istorie>), iar în prezent este autoare a rubricii *Accent pe istorie*® în săptămânalul *Dilema Veche* (<https://dilemaveche.ro/tag/accent-pe-istorie>) și colaboratoare a revistei *Historia* (<https://www.historia.ro/autor/mihaela-simina>).

Coprezentator, coautor comentariu și scenariu serial documentar (10 episoade) *România construită*, Casa de Producție TVR, realizator Alexandru Munteanu.

Mihaela Simina

Accent pe istorie

volumul II

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SIMINA, MIHAELA

Accent pe istorie / Mihaela Simina. - Târgoviște :
Cetatea de scaun, 2018-

3 vol.

ISBN 978-606-537-413-3

Vol. 2. - 2020. - Conține bibliografie. -

ISBN 978-606-537-493-5

94

Toate drepturile de reproducere, integral sau parțial, prin orice mijloace, inclusiv stocarea neautorizată în sisteme de căutare sunt rezervate. Reproducerea se poate face doar cu acordul scris al editurii, cu excepția unor scurte pasaje care pot constitui obiectul recenziilor și prezentărilor.

ISBN 978-606-537-493-5

Copyright Editura Cetatea de Scaun, 2020

editura@cetateadescaun.ro, www.cetateadescaun.ro

CUPRINS

PREFAȚĂ	9
INTRODUCERE	13
Primul Accent dilematic	15
ȘTIRI FALSE? NICIO ȘTIRE	17
Accente feminine	21
21 DE DUNGI	23
BIJUTERIILE MARIEI ANTOANETA	25
BLUZĂ DE SĂRBĂTOARE.....	28
BUCHETUL-REGAL	31
DOAMNA ȘI TROTINETA.....	33
FEMEIA ȘI BEREA.....	36
NUMĂRUL CINCI.....	38
AUDREY HEPBURN CU PAȘI DE BALET ÎN AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL.....	40
Accente pe sport	43
FOTBAL ÎN RUSIA.....	45
ÎNOTUL ÎN ISTORIE	47
ISTORIE LA WIMBLEDON	49
LA ȘAH	51
PLIMBAREA ZILNICĂ A MĂTUȘII BI.....	53
POSTURA CORECTĂ.....	55
WIMBLEDON: GAME. SET. ANANAS.	57
Accente din România	59
CASA ÎN CARE ROMÂNIA A PĂȘIT ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL	61

DECEMBRIE 1989 (I)	63
DECEMBRIE 1989 (II).....	66
DIN COPILĂRIA LUI IONEL BRĂTIANU	68
ETAJUL AL PATRULEA	70
ROMÂNIA ȘI FRANȚA. COPOU ȘI BOIS DE BOULOGNE	73
TRASUL SFORII ÎN TELEVIZIUNEA PUBLICĂ DE ALTĂDATĂ.....	75
VREMURI ȘI OAMENI POTRIVIȚI PENTRU MAREA UNIRE (1).....	77
VREMURI ȘI OAMENI POTRIVIȚI PENTRU MAREA UNIRE (2)	79
VREMURI ȘI OAMENI POTRIVIȚI PENTRU MAREA UNIRE (3)	82
Accente de tot felul	85
ENESCU ȘI CAUDELLA - ÎNTÂMPLARE CU ELEV ȘI PROFESOR	87
FABRICA PLUTITOARE DE ÎNGHEȚATĂ A AMERICANILOR	90
ÎNGHEȚATĂ DE VANILIE LA MONTICELLO...92	
LA UN CEAI	94
MICĂ ISTORIE CU ȘAMPANIE	97
NEGRONI DE 100 (DE ANI)	100
POMPERIPOSSA IN MONISMANIA	102
GEORGE ENESCU - AMINTIRI DE PROFESOR	104
Accente pe idei.....	107
AERUL CONDIȚIONAT LA TIPAR.....	109
CU MAȘINA ÎN ISTORIE.....	112

DIN GHIOZDANUL ISTORIEI.....	115
SE VEDE?.....	117
DIN TIPARUL VENEȚIAN	119
GUERLAIN ȘI DUMAS - O PRIETENIE ȘI-O... COFETĂRIE?	122
NUCA DE COCOS DE PE BIROUL PREȘEDINTELUI	124
ȘTERGĂTORUL DE PARBRIZ	126
TIC-TAC.....	129
EINSTEIN ȘI BOMBA ATOMICĂ	131
Accente pe tradiții	133
BRADUL DE CRĂCIUN DIN CENTRUL ROCKEFELLER	135
OMUL ANULUI DE 100 DE ANI.....	137
PE FIFTH AVENUE ÎN SECOLUL AL XIX-LEA	139
PRIMA POVESTE DE CRĂCIUN.....	142
SALVADOR DALÍ ȘI VITRINA DE CRĂCIUN..	145
ULTIMUL OU FABERGÉ AL ÎMPĂRĂTESEI ..	147
UNUL DINTRE LOCURILE PREFERATE ALE ISTORIEI.....	150
Accente din războaie	153
ÎNCETINIȚI, CURBĂ PERICULOASĂ! NIXON ȘI BREJNEV ÎN IUNIE 1973	155
4 IULIE ACUM UN SECOL: LAFAYETTE, SUNTEM AICI!	158
CARAVANA NATO	160
DIN RDG ÎN RFG.....	162

DISNEY, DONALD DUCK ȘI AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL.....	164
MICĂ DIPLOMATĂ DE RĂZBOI RECE.....	167
SAMANTHA SMITH.....	168
NIXON ȘI HRUȘCIOV ÎN BUCĂTĂRIE	170
LIDERII POTRIVIȚI ÎN ISTORIA POTRIVITĂ .	173
PEARL HARBOR-UL SECOLULUI AL XXI-LEA	175
„Un accent de încheiere”	177
FLUTURII LUI WINSTON CHURCHILL	179
SURSE	181
LISTA ILUSTRĂȚIILOR.....	185

Prefață

Accentul pe Istorie se întoarce!

Pe vremuri, nu foarte îndepărtate, producătorii de la Hollywood găsiseră o rețetă benefică, dacă un personaj avea succes într-un film, eroul apărea neapărat într-o peliculă ulterioară, continuând firul acțiunii. Titlul era, evident, „Întoarcerea lui ...” și urma numele popularului erou.

De data asta, avem „Întoarcerea Accentului pe Istorie” sau „Accentul pe Istorie II”, cartea Mihaelei Simina. Urmând succesul primului „Accent”, era de așteptat să vină și al doilea.

De ce un succes? Pentru demonstrația reușită în primul volum și continuată în cel secund, că Istoria poate fi spusă foarte bine și prizată în doze mici! Cititorii sunt obișnuiți când aud de carte istorică să se gândească pe loc la tomuri de sute de pagini, în scoarțe tari, intimidante, care te privesc de sus. Sunt istorii ale națiunilor, ale războaielor, ale titanilor. Mari conducători, mari oameni de stat, mari evenimente.

Dar poate fi și altfel. Mari oameni, nu neapărat de stat, dar care au influențat lumea, chiar și prin întâmplări mici. Un tablou, o invenție, o bluză, un fel de mâncare, o întâlnire, o discuție, o idee, toate au construit lumea prezentului pe care îl trăim. Și altul nu există.

Știri false? Nicio știre...

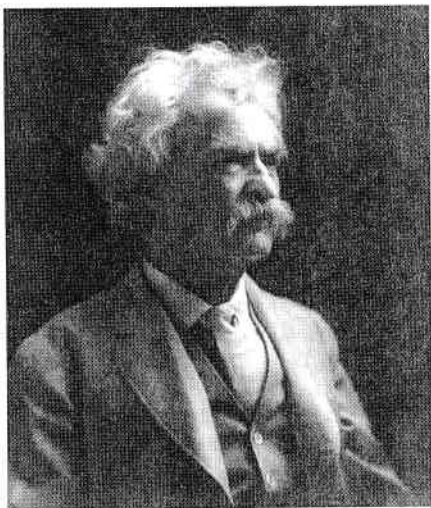
...ne confirmă o sursă de încredere, Mark Twain, printr-una dintre cele mai cunoscute fraze ale sale, pe care istoria a consemnat-o într-un început de iunie, cu mai mult de 120 de ani în urmă (2 iunie 1897), în ziarul *New York Journal*. Aceasta suna astfel: *Știrea despre moartea mea a fost o exagerare.*

Afirmația scriitorului, cu numele oficial Samuel Langhorne Clemens, reprezenta dreptul său la replică, urmare a unui articol publicat de *New York Herald* pe 1 iunie 1897. La această dată domnul Twain se afla în Londra, invitat de *New York Journal*, o altă publicație cunoscută a vremurilor, pentru a acoperi un eveniment istoric: Jubileul de Diamant al Reginei Victoria.

Deși *New York Herald* era unul dintre cele mai apreciate jurnale din Statele Unite ale Americii în epocă, se pare că informația referitoare la prezența lui Mark Twain în Londra a creat destulă confuzie în redacția gazetei... de unde a ieșit știrea că Twain este *grav bolnav, fiind posibil să moară*. Și cum o știre falsă nu e falsă destul până nu conține și câteva elemente de context - la fel de false -, articolul continua cu următoarea informație despre *pacientul* Samuel Langhorne Clemens: *capacitatea sa de a gândi este grav afectată și se află într-o teribilă nevoie de bani.*

De unde eroarea? De obicei, istoria - dar și actualitatea - propun două variante: din rele intenții cu scopuri diverse sau din dorința de

câștig jurnalistic de prestigiu și imagine. *The Herald* de acum 120 de ani pare că a optat pentru a doua. Marele scriitor american avea un verișor numit James Ross Clemens, care era foarte grav bolnav și se afla exact în (ați ghicit!)... Londra. Pentru ziariștii de la *The Herald* diferența de nume, de la Samuel Langhorne Clemens, adică Mark Twain, la James Ross Clemens, adică vărul lui Mark Twain, a trecut neobservată și astfel a luat naștere știrea. Falsă.

Mark Twain, scriitorul cu numele oficial Samuel Langhorne Clemens.

Nu știm exact cum a reacționat Mark Twain când a citit despre apropiata și iminenta sa moarte în sărăcie (sau ce ar fi zis *Tom Sawyer* ori *Huckleberry Finn*), dar în ziua următoare, pe 2 iunie 1987, *New York Journal*, ziarul pentru care

urma să relateze despre Jubileul de Diamant, i-a oferit ocazia (cu încântare, putem bănuși) de a clarifica situația într-un articol intitulat: *Mark Twain amuzat*. Cu umor și ironie, scriitorul afirma, printre altele, că: *Știrea despre moartea mea a fost o exagerare*.

Relevanța mesajului continuă. Ca și istoria.

Accente feminine

21 de dungi

Sunt peste tot. Le are (aproape) toată lumea. Ne plac multora, dacă nu chiar tuturor. Se potrivesc la fix cu vacanța, cu marea și/sau cu oceanul.

Sunt bluzele cu dungi albastre și albe. Și cu istorie bretonă.

În urmă cu mai bine de 150 de ani, Parlamentul francez a adoptat o lege care prevedea ca tricotul în dungi să facă parte din uniforma marinarilor din Bretania. Astfel, în 1858, în buletinul oficial al Marinei Franceze, redactat de Ministrul Marinei din Franța, Admiralul Hamelin, puteam citi că: *bluza uniformei va avea 21 de dungi albe, fiecare de două ori mai lată decât fiecare dintre cele 20, până la 21, dungi albastru-închis*. Lățimea a fost stabilită la 2 centimetri pentru dungile albe, respectiv 1 centimetru pentru cele bleumarin. Să nu uităm mânecile, care, evident, din rațiuni de suprafață, nu puteau avea la fel de multe dungi precum corpul bluzei și, deci, au primit 15 dungi albe și 14 sau 15 dungi albastre. Mai este ceva, de o coincidență absolut simpatcă, și anume faptul că de cele mai multe ori bluzele uniformelor marinărești aveau decolteu de tip... *bărcuță*.

Legenda spune că fiecare dintre cele 21 de dungi de pe uniforma marinei franceze introduse la mijlocul secolului al XIX-lea reprezintă câte o victorie pe mare a lui Napoleon Bonaparte. Legenda sună bine. Pe lângă aceasta, și în variantă mai puțin

romantică, dar extrem de practică, dungile de pe bluzele marinarilor aveau rațiunea de a îi face pe navigatori mult mai ușor de identificat, de la distanțe mari, mai ales în caz de accidente. Un tricou cu dungă este întotdeauna mai ușor de identificat printre valuri și nu numai.

Gabrielle Chanel îmbrăcată în la marinière.

Istoria (alături de Coco Chanel, e drept) a adus bluza cu dungă albe și albastre de pe mare pe uscat. În timpul Primului Război Mondial, doamna Chanel îi vedea adesea pe pescarii din Deauville îmbrăcați în bluze făcute după modelul uniformei Marinei, ceea ce a inspirat-o să introducă tricoul cu dungă albe și albastre în colecția sa din 1917. De atunci, timp de peste o sută ani, adică până în prezent, *la marinière* a acostat pe rafturile dulapurilor din întreaga lume.

Confirmați?

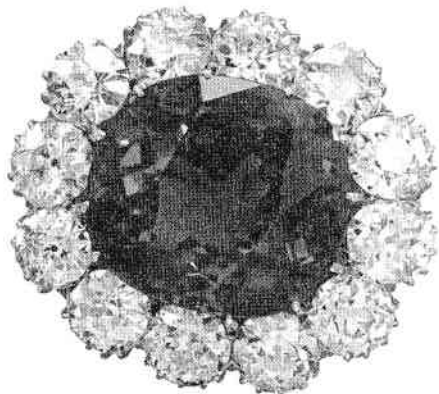
Bijuteriile Mariei Antoaneta

Palatul Tuileries, martie 1791, după prânz, toată seara.

Regina Maria Antoaneta își împachetează cu grijă perlele, diamantele și rubinele în bumbac moale. Le așază pe toate într-un scrin de lemn. Destinația pachetului: Bruxelles, unde Arhiducesa Maria-Cristina, sora reginei Franței, era suverană și unde locuia Conte de Mercy-Argenteau, fost ambasador austriac la Paris și, mai ales, om de încredere al Mariei Antoaneta. Acesta va trimite cutia cu bijuterii mai departe, la Viena, spre a fi păstrată în siguranță de împăratul austriac, nepotul reginei.

Acțiunea se întâmpla în contextul Revoluției franceze, când regii Franței, Ludovic al XVI-lea și Maria Antoaneta, alături de copiii lor, se pregăteau să fugă din țară. Planul nu a funcționat și monarhii au fost capturați în 1792, pentru ca în 1793 să își înfrunte, pe rând, cunoscutul destin, execuția la ghilotină. Fiul acestora, Ludovic al XVII-lea, a murit în captivitate, la scurt timp după părinții săi. Copilul supraviețuitor al cuplului regal, Marie-Thérèse-Charlotte a Franței, numită și *Madame Royale*, a fost eliberată în 1795 și trimisă în Austria. Acolo a primit bijuteriile reginei Mariei Antoaneta, de la verișorul ei, conducătorul imperiului, care păstrase în siguranță scrinul de lemn.

Prin moștenire către descendenți direcți și indirecti, în cele din urmă, bijuteriile au ajuns la Robert I, ultimul Duce de Parma în funcție, îmbogățind astfel colecția regală de bijuterii a Casei de Bourbon-Parma.

Broșa cu diamante a Arhiducesei Maria-Anna a Austriei.

Perlă cu perlă, diamant cu diamant, rubin cu rubin - multe dintre bijuteriile Mariei Antoaneta au fost demontate, însă câteva au rămas intacte și au fost scoase la vânzare în noiembrie 2018, în cadrul licitației *Bijuteriile regale ale familiei de Bourbon-Parma*, la Sotheby's, în Geneva. Cea mai valoroasă piesă, estimată la o valoare între unul și două milioane de dolari, este un pandantiv format dintr-o fundă încrustată în diamante, cu o perlă naturală atașată. Perlele, de altfel, erau un soi de semnătură personală a stilului Mariei

Antoaneta, iar în epocă erau chiar mai valoroase decât diamantele, având în vedere raritatea lor. Desigur, și diamantele aveau locul lor bine definit în viața reginei și, ironic cumva, acestea și-au pus amprenta pe destinul ei mai mult decât și-ar fi dorit: istoricii amintesc adesea de opinia lui Napoleon Bonaparte care considera că scandalul public în care Maria Antoaneta a fost acuzată pe nedrept că ar fi cumpărat un valoros colier cu diamante, înșelând vânzătorul, a fost una dintre cauzele care au alimentat revoluția.

Altfel, din colecția Bourbon-Parma licitată, aș încheia cu safirul de Ceylon (Sri Lanka, astăzi) din broșa cu diamante a Arhiducesei Maria-Anna a Austriei. Mai ales că broșa chiar a fost folosită de arhiducesă drept... încheietoare la colierul cu trei șiraguri de perle al Mariei Antoaneta.

Bluză de sărbătoare

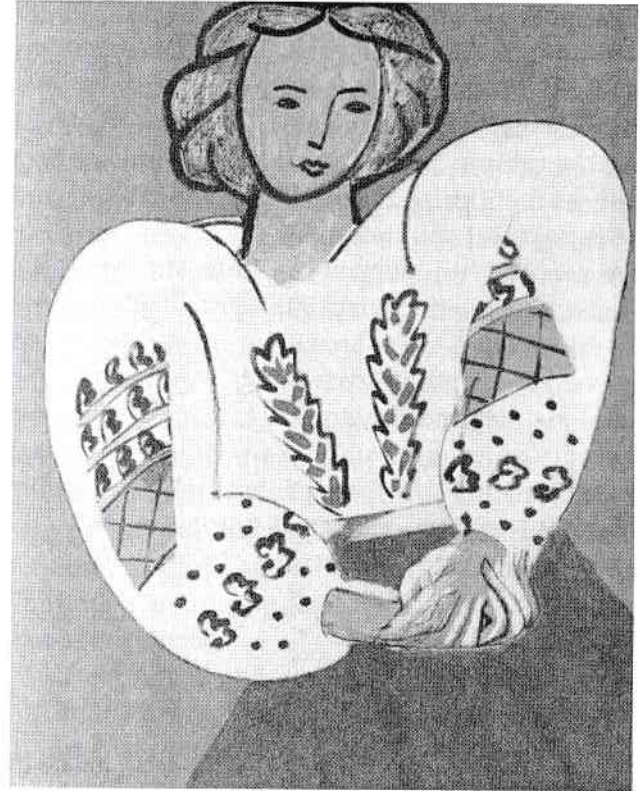
Se ia o pânză de mărimea 92x73 centimetri și se fixează pe șevalet. Culoarele de ulei sunt pregătite. Al Doilea Război Mondial tocmai a izbucnit. Henri Matisse este gata de luptă.

Începe să lucreze la una dintre cele mai apreciate opere ale sale și sigur la cea mai cunoscută carte de vizită a iei românești în lume: tabloul *La Blouse roumaine*. Sau, așa cum mai figurează în descrierea de la Centrul Pompidou din Paris: *Jeune fille: la blouse roumaine; La blouse paysanne; La Blouse paysanne roumaine*.

Indiscutabil unul dintre cele mai frumoase obiecte vestimentare românești (discutabil totuși modul în care a fost readusă în atenția publicului și cum este folosită în diferite contexte), faptul că imaginea iei a impresionat unul dintre cei mai mari pictori ai lumii, în așa măsură încât să îi ofere un loc individual în opera sa, rămâne un fapt care sugerează cum arta face istorie. Dar și viceversa, întrucât unii specialiști spun că Matisse a pictat celebra lucrare exact în acea perioadă - începutul celei de-a doua conflagrații mondiale - pentru a estompa cumva griul războiului cu veselia și optimismul pe care le insuflă *bluza românească*. Plauzibil.

Matisse mai folosea diferite elemente ale bluzei tradiționale românești în tablourile sale, însă în plan secundar. Se pare că darul pe care l-a primit de la bunul său prieten Theodor Pallady

(cei doi au fost colegi la Academia de Arte Frumoase din Paris, iar după aceea au păstrat o strânsă prietenie), o colecție de ii tradiționale din România, l-a marcat și inspirat decisiv.

Tabloul *La Blouse roumaine* de Henri Matisse.

Ne întoarcem în atelierul lui Matisse din Nisa, unde în aprilie 1940 opera *La Blouse roumaine* a fost finalizată. După șase luni de muncă pictorul a izbutit să redea armonia, culoarea și starea pe